

SZAKIRODALOM.

A budai könyvtár szakszerinti címjegyzéke. *Központi szakkönyvtár. I. kötet. Az 1896. év végéig.* Budapesten. Kiadja a Budai Könyvtár-Egyesület. 1898. XV + 236 l. 8-r.

Annak az e helyen is többször méltányolt rendszeres tevékenységnek, a melyet a Budai Könyvtár-Egyesület intézői évek óta kifejtenek, újabb bizonyása az a szép kötet, mely u. n. központi szakkönyvtárunknak címjegyzéket foglalja magában. Teljesen jogosult büszkeséggel bocsátják közre s a munka befejezésén érzett örömük menti azt a kissé magas hangot, a melylyel intézményükre a közönség figyelmét föl hívják. »Hazafiak lelkesedése és áldozatkészsége emelte ezt az intézményt. És talán az egyedül álló eset, hogy a magyar társadalom ily rohamosan felvirágzó és maradandó becsü közművelődési alkotásnak adott életet. Szinte csodáljuk ez intézményt keletkezésében, fejlődésében és duzzadó törekvéseiben.« Ime a bevezetés első sorai. Mint mondtuk a hang talán kissé magas, lévén egy 10,000 kötetes könyvtárról szó. De ha meggondoljuk, hogy ezt a kötetszámot nem is egészen 10 év alatt érték el, kizárólag társadalmi tevékenység útján, nem csodálkozunk, ha annak tolla, a ki ezt a derék munkát színről színre látta, sőt annak részese is volt, egy kissé elmámorosodik, midőn ily nevezetes beszámolás alkalmából kell megnyilatkoznia.

A könyvtár történetére vonatkozó adatok egy része e folyóiratban az évkönyvek ismertetése kapcsán már közölve volt. Csak egy pár nevezetesebb és jellemzőbb kimutatást igtatunk most ide. Mindenekelőtt érdekes tudni, hogy 1897. december 31-én a könyvvállomány a következőképen oszlott meg:

Szakkönyvtár 5061 mű 6175 drbban és 632 apró nyomtatvány

Hirlaposztály 533 » 585 »

Népkönyvtár 1651 » 2718 »

Többes példányok 346 mű 408 drabban.

Összesen 10,518 drb nyomtatvány.

Hasonlóképen az egyesület pezsgő életére mutatnak azok a számok, melyek az évenként a könyvtárra és annak fentartására fordított összegekről számolnak be, a mint következnek: 1892: 720 frt 17 kr; 1893: 581 frt 47 kr; 1894: 888 frt 38 kr; 1895: 989 frt 39 kr; 1896: 930 frt 25 kr; 1897: 1125 frt 4 kr.

A könyvtár szakok szerint való berendezése és katalógizálása *Jurányi Győző* elévülhetetlen érdeme, a ki a bevezetésben részletesen ismerteti az elveket, a melyek alapján ezt a fontos műveletet végrehajtotta. Gondolkozó főre vall a 11 szakcsoport megállapítása, a minthogy a népkönyvtár 8 csoportját is annak idején igen helyes érzékkel körvonalozta. A szakkönyvtár rendszerének lényegére vonatkozóan a következőket olvashatjuk az említett bevezetésben: »Az egész szakosztályozásban három nagy csoport fedezhető fel; az első (A—Fbig) az emberi ész által alkotott, elvont tudomány-szakok (humaniora), a második (Fc—I-ig) a természettudományi szakok (realia), melyeknek östörvényeit az ember az idők folyamán fölismerte, rendszerbe foglalta és szolgálatára lenyűgözte (?), és a harmadik (K—L.) az enciklopédikus művek.« A 11 főszakon belül 38 alszak van megkülönböztetve nagyobbrészt igen czélszerűen. Mindezek részletes ismertetésére ki nem terjeszkedhetünk, azonban hasonló jellegű könyvtárak rendezésénél igen ajánlhatjuk a Budai Könyvtár szakrendszerének tanulmányozását. Már a beékelési számozási rendszer alkalmazását nem mernők olyan határozottan ajánlani, habár *Jurányi Győző* nagy lelkesedéssel fejtegeti előnyeit. Nézetünk szerint ujonnan rendezendő könyvtár-nál legczélszerűbb alkalmas szakkatalógus mellett a beérkezés szerint való sorszámzás az u. n. raktárrendszer alapján. Ez nem zárja ki a legrészletezőbb szakkatalógust sem s a mellett a könyvek elhelyezésénél, leltározásánál, használatánál rendkívüli kényelmet biztosít. Érzi ezt minden olyan könyvtár, a mely az elhelyezésnél is bizonyos szakrendszereket követett s az u. n. beékelési számozási rendszerrel igen sok nehézségnek, bonyodalomnak nyitott utat. Igaz ugyan, hogy ezek a bajok különösen nagykönyvtáraknál mutatkoznak, de hát melyik kis könyvtár nem álmodozik arról, hogy egykor nagygyá lesz.

A budai könyvtár könyvanyagának vizsgálata szorosán nem tartozik ide, csupán melleleg említjük meg, hogy a magyar szépirodalom feltűnő hézagosan van képviselve a könyvtárban. Egy némely könyvnek rossz osztályozásán könnyű lesz segíteni. Pl. mit keresnek Hunfalvy Pál tanulmányai a kizárólag szépirodalmi jellegű *Da. Magyar irodalom* című szakban, mikor más alkalmas szakokban nincs hiány?

Említsük még föl, hogy kitűnő név- és rendszómutató is van a katalógushoz csatolva, a mi nagyon megkönnyíti használatát. Egyáltalában ez a katalógus is azt mutatja, hogy a Budai Könyv-

tár Egyesületben tiszta fogalmak és helyes elvek uralkodnak a könyvtárak rendeltetését, használatát és hatásait illetőleg. —r.

Magyar Nyomdászok Évkönyve. *Kiadja a könyvnyomdászok szakköre. Szerkeszti Tichy Ákos. 1899. Tizennegyedik évfolyam.* Budapest. 8-ad rét. 106 l.

A nyomdászok évkönyve, a zsebkönyv formát elhagyva, úgy látszik, a tekintélyesebb diszmnű külső hatásai felé törekszik. Mindenestre csak helyeselhető törekvés. A nyomdászok évkönyvének lehetőleg szép könyvnek kell lenni, habár a gyakorlati szempontok a régi formát indokoltabbá tették. Tartalma az idén is nagyobb-részt annak a derék gárdának közleményeiből került ki, a mely az utóbbi években úgy a Grafikai Szemle hasábjain, mint az évkönyvekben dicséretes buzgalommal szolgálja a hazai könyvnyomtatás ügyét. *Firtinger* Károly a szabadságharcz két nyomdász vértanújáról közöl meleg sorokat a félszázados évforduló alkalmából. *Radnai* Mihály a Pallas Nagy Lexikonát ismerteti igen behatóan, különösen a nyomdászati szempontokra figyelve. Szakszerű nyomdászati-technikai czikkek *Gelberger* Mihályé a négyzetpontokról, *Fuchs* Zsigmondé a gépmester adminisztratív működéséről, *Pavlovsky* Alajosé az akcidenciák színezéséről. Szép dolgozat továbbá a *Simonovits* Kornélé, mely a könyvnyomtatást mint művészetet méltatja. Az évkönyv kegyeletes nekrológban emlékezik meg *Waldow* Sándor németországi kiváló nyomdászati szakiróról s gondosan összeállított jegyzéket közöl a múlt évi szakbibliográfiáról.

(—r.)

Friedrich Ahn. 1. *Bibliographische Seltenheiten der Truberliteratur.* Grác, 1894; 2. *Die slovenischen Erstlingsdrucke der Stadt Laibach (1575—1580).* Grác, 1896.

Két kis füzet fekszik előttünk; mind a kettő a szlovén protestáns irodalom nyomtatott termékeivel foglalkozik. Különös sors érte az osztrák protestáns szlovéneket. A XVI. század vége felé Karintiában, Stiriában, Krajnában megindult ellenreformáció a legkegyetlenebb eszközökhöz folyamodott, hogy kiirtsa a földszinéről az »eretnek« tanokat. Stiriában 1572-től, Krajnában 1596-tól vannak jezsuiták, a kik török-szakad módra akarják győzelemre juttatni a katolicizmus erősen megtépdesett zászlaját. E küzdelmében a katolikus papság s elsősorban a jezsuita-rend főfigyelmét a szlovén nyelven megjelent protestáns könyvekre fordította. 1581-től fogva egészen a XVII-ik század végéig valószínű irtóháborút folytatnak e könyvek ellen, s ha lehet, tömegesen összegyűjtve, ha így nem, hát akkor egyenként elégetik a városok piaczaín. Ily szomorú adatok a könyv-vandalizmusra a következők: 1581-ben 2000 szlovén Luther-bibliát éget el az